

הנדון: פס"ד בעליון בנושא פיצויים בגין נזקי מלחמה

כללי:

בפסיקה ברע"א 6540/15 כתר אחזקות בע"מ נגד מנהל מס רכוש וקרן פיצויים מתאריך 18.04.2016, קובע בית המשפט העליון כי אין לשלם פיצויים לבעלי עסקים לפי "המסלול הירוק", רק על פי הנוסחה הטכנית- ירידת מחזורי ההכנסות בתקופת המלחמה לעומת התקופה המקבילה אשתקד, אלא עליהם להוכיח את הנזקים שנגרמו להם בנוסף, ולהראות קשר בין נזקיו לבין פעולות המלחמה.

עיקרי ההחלטה בפסיקה של בית המשפט העליון:

1. בתקופת מלחמת לבנון השנייה (12.7.2006-14.8.2006) פגע טיל במפעל של חברה המספקת חלק מחומרי הגלם המשמשים לייצור מוצריה, של כתר אחזקות בע"מ. כתוצאה מפגיעת הטיל והשבתת המפעל לתקופה מסוימת, סופקו לכתר חומרי גלם בהיקף קטן יותר מאשר בדרך כלל. על פי שיטתה, הדבר הוביל לפגיעה כלכלית בה. בין היתר, טענה כתר כי היא מוגדרת כ"ניזוק מיוחד" על פי סעיף 1(א)(4)(ה) לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (הוראת שעה), התשס"ו-2006 (להלן: הוראת השעה)), הזכאי לבחור בשיטת חישוב המטיבה עמו ביחס לניזוק שאיננו מוגדר כניזוק מיוחד. עוד טענה היא באשר לאופן שבו יש לחשב את הפיצויים המגיעים לה כניזוק מיוחד, המגיעים לפי גישתה לסך של 6,922,509 ₪ – סכום המבוסס על חישוב טכני של נתוני ירידת מחזורי העסקאות שלה בלבד.

2. מדברי כתר עולים שני קווי טיעון מרכזיים. הראשון עניינו שיטת החישוב העקרונית שבה יש להשתמש לשם חישוב הפיצויים להם זכאי "ניזוק מיוחד" בנסיבות המדוברות. על פי קו זה, החוק קובע נוסחה פשוטה, מהירה וטכנית, המבוססת על מחזורי העסקאות של הניזוק, מבלי לקחת בחשבון נתונים נוספים שעניינם הזיקה שבין תנודתיות מחזורי העסקאות ופעולות המלחמה. השני עניינו אופן חישוב הפיצויים בנסיבותיה הספציפיות של כתר. לטענתה, הפיצוי שנפסק לזכותה נמוך מן הנזקים שנגרמו לה בפועל בעקבות המלחמה, ולחלופין שבהוראת השעה קבועה חזקה – שלא נסתרה בנסיבות העניין – לפיה יש זיקה בין הנזק שנגרם לה לבין פעולות המלחמה. מנהל מס רכוש וקרן פיצויים, מנגד, מציג קו לפיו גם על "ניזוק מיוחד" להוכיח קשר סיבתי בין נזקו לבין פעולות המלחמה כתנאי לקבלת פיצויים. כן נטען כי גם בנסיבות הספציפיות לא קופחה כתר, שכן לא הוכחו נזקים הנובעים מאירועי המלחמה שבגינם לא זכתה לפיצוי.

3. טענה מרכזית אחת של המבקשת עסקה, כאמור, בשיטת החישוב העקרונית של הפיצויים המגיעים לניזוק מיוחד. מנגנון הפיצוי הרלוונטי מכונה בהוראת השעה "מסלול מחזורים מורחב". על פי מנגנון זה, יש לבחון את הירידה במחזור עסקאותיו של הניזוק בחודשים אוגוסט וספטמבר 2006 – בתקופת המלחמה ובסמוך לה – לעומת מחזור העסקאות בחודשים המקבילים בשנת 2005. ירידה זו יש להכפיל במקדם מסוים ("משלים שיעור ההפחתה"), המשתנה בהתאם למחזור העסקאות של הניזוק.

בהכרעה הנוכחית של בית המשפט נקבע כי, על פי הוראות החוק, שמכוחו הותקנו תקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף), התשל"ג-1973 (להלן: התקנות) והוראת השעה המתקנת אותן – יש להצביע על קשר סיבתי בין נזקיו של ניזוק לבין פעולות מלחמה קונקרטיות (רע"א 5902/12 מנהל קרן פיצויים נ' קיבוץ נירים, פסקאות 30-31 (23.1.2014)). אכן, במסגרת הוראת השעה וקביעת המנגנון של "מסלול המחזורים", מוכן היה מחוקק המשנה להניח קיומו של קשר בין אירועי מלחמה לבין צמצום פעילותו העסקית של ניזוק. ברם, אין המדובר בויתור מוחלט ועקרוני על דרישת הזיקה בין המלחמה והנזק, תוך הסתפקות בירידת המחזור העסקי, אלא במעין הנחה עובדתית הניתנת לסתירה.

בית משפט קמא הלך בדרך מסוימת – מידת הפגיעה באספקתו של הניזוק – ואילו מנהל מס רכוש וקרן פיצויים טען בכתבי טענותיו כי יש ללכת בדרך שונה – בחינה ישירה של הקשר הסיבתי בין הפגיעה לבין הירידה בהיקף הפעילות העסקית. העיקר הוא שאין לקבל עמדה השוללת כל בדיקה של נתונים נוספים מלבד הירידה במחזור העסקאות, ואף כאשר עולה מחומר הראיות כי היא אינה קשורה לפעולות המלחמה.

לסיכום:

מפסק בית המשפט העליון עולה כי מעתה ניזוק המגיש תביעה לפיצוי בגין נזקי מלחמה יצטרך להגיש אותה באופן המפרט את הנזקים שנגרמו בפועל ואת היותם נובעים מפעולות המלחמה. בכל מקרה הפיצוי שיתקבל לא יעבור את התקרה שתחושב על פי נוסחה המחזוריים הטכנית.

בברכה,

רשקו פרקש ושות'

רואי חשבון

חוזר 13.16